

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ .

Ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, ἡ τοσοῦτον αὐστηρῶς ἐπιτιμηθεῖσα καὶ πικρῶς χλευασθεῖσα ὑπὸ τῶν ιστοριογράφων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, διὰ τὸν πρὸς τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα θαυμασμὸν ἢ τὴν θρησκευτικὴν προκατάληψιν τούτων, κέκτηται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ μοναδικὸν πλεονέκτημα τοῦ νὰ ἔχῃ σειρὰν χρονογράφων, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι τῆς καταλύσεως αὐτῆς, παρέδωκαν ὡς αὐτόπται τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὴν ἱστορικὴν ἄλυσιν μιᾶς ὅλης χιλιετηρίδος.

Δυστυχῶς, πρὸς ταῖς ἄλλαις καταστροφαῖς ἐπῆλθε καὶ αὕτη, ἴσως ἡ βρυστέρα πασῶν. Καὶ ναὶ μὲν οἱ βάρβαροι ἐπιδρομεῖς παρεδέχθησαν καὶ τὴν χρονογραφίαν ὡσπερὶ θεσμὸν ἐπίσημον (1), πλὴν ἀλλ' ὅμως οἱ θερμοὶ τὴν φαντασίαν διάδοχοι τῶν βυζαντινῶν χρονογράφων, πλήρη ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν τερατῶδῶν τῆς μυθογραφικῆς αὐτῶν φιλολογίας διηγημάτων, τὰ ὅποια τερατῶδέστερα καθιστᾷ ἢ περὶ τὴν στιχουργίαν ἀδιάλειπτος ἐπασχόλησις, ἀντὶ ἱστορικῶν μνημείων παρέδωκαν ἀκατονόμαστὰ τινα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔμμετρα μυθάρια. Ὡς εἰκὸς δ' ἐκ τῶν λεγομένων τούτων ὀθωμανικῶν χρονογράφων, ἐν οἷς μακρὸς γίνεται λόγος περὶ τοῦ οὐτιδανωτέρου κισλαράγα καὶ τῶν ψιττακῶν τῶν σουλτανῶν, οὐδεμίαν σχεδὸν ἀσφαλῆ

(1) Πρῶτοι οἱ Βενετοὶ, διδαχθέντες ὑπὸ τῶν μετὰ τὴν ἄλυσιν τοῦ Βυζαντίου παρ' αὐτοῖς προσφυγόντων Ἑλλήνων, ὡς θεσμὸν τοῦ κράτους παρεδέχθησαν τὴν χρονογραφίαν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος.

